

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii cu privire la cooperarea dintre Republica Moldova și Curtea Penală Internațională

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

La data de 17 iulie 1998, Conferința Diplomatică de la Roma a Plenipotențiarilor Națiunilor Unite a adoptat Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale (CPI) în scopul de a asigura existența unei instituții permanente care ar atrage persoanele la răspundere penală pentru genocid, crimele împotriva umanității, crimele de război și crimele de agresiune.

Statutul de la Roma a înființat o nouă structură internațională: Curtea Penală Internațională permanentă și independentă, împuternicită cu anchetarea și trimiterea în justiție a celor mai atroce crime ale umanității și crimele de război. Curtea funcționează în baza principiului complementarității, care se referă la faptul că *sistemele naționale de justiție continuă să aibă responsabilitatea primară pentru trimiterea în justiție a acestor crime* și are responsabilitatea de a acționa doar atunci când sistemul național nu dorește sau nu are posibilitatea de a ancheta sau a trimite în justiție persoanele care se prezumă că au săvârșit infracțiuni împotriva umanității.

Curtea Penală Internațională are dreptul să judece cetățenii diferitor țări după o jurisprudență internațională. Aceasta este parte a unui proiect grandios, pentru a asigura pacea și liniștea internațională prin crearea unei instituții capabile să acționeze la nivel mondial.

Statutul de la Roma a fost deschis spre semnare, până la 31 decembrie 2000, la sediul Națiunilor Unite din New-York.

La data de 9 septembrie 2010, Republica Moldova, **în scopul de a stabili un sistem comun de justiție penală internațională și de a consolida securitatea internațională**, prin Legea nr. 212 a ratificat Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale, Guvernul asumându-și astfel, responsabilitatea de a implementa prevederile acestuia.

În acest context, Ministerul Justiției a elaborat și propune spre promovare proiectul *Legii cu privire la cooperarea dintre Republica Moldova și Curtea Penală Internațională*, **obiectivul căruia este de a facilita cooperarea juridică internațională, inclusiv cooperarea cu Curtea Penală Internațională.**

Argumentarea necesității de reglementare și evidențierea elementelor noi

Proiectul *Legii cu privire la cooperarea dintre Republica Moldova și Curtea Penală Internațională* este structurat pe 8 capitole:

I. Capitol stabilește domeniul de aplicare al legii, formele de cooperare cărora le sunt aplicabile prevederile legii, precum și cadrul normativ aplicabil în procesul de cooperare. Astfel, potrivit proiectului formele de cooperare sunt:

- predarea persoanei, subiect al cererii Curții;
- executarea sancțiunilor aplicate de Curte;
- alte forme de cooperare.

În acest context, Republica Moldova va coopera deplin cu Curtea în procesul urmăririlor penale pornite pentru infracțiunile comise ce cad sub jurisdicția sa, iar cooperarea cu Curtea este reglementată prin dispozițiile Statutului și Regulamentului de procedură și probe al Curții.

II. Capitol este dedicat Autorității naționale responsabile de cooperare dintre Curte și Republica Moldova (în continuare Autoritatea națională).

Potrivit prevederilor acestuia, Autoritatea națională responsabilă în materie de cooperare dintre Curte și Republica Moldova *este Procuratura Generală*.

Tot aici se conțin norme privind competențele Autorității naționale, atribuțiile și obligațiile acesteia. De asemenea, aici se mai conțin prevederi referitoare la modul de consultare a Curții și chestiunile de imunitate care apar în timpul executării unei cereri de cooperare internațională.

Raționamentul desemnării Procuraturii Generale în calitate de autoritate responsabilă de cooperarea cu Curtea Penală Internațională rezultă din însuși legea de ratificare a Statului

Astfel, potrivit art. 2 din Legea nr. 212 din 09 septembrie 2010 pentru ratificarea Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale, Procuratura Generală va asigura realizarea prevederilor statutului menționat.

III Capitol conține reguli ce țin de determinarea competenței Curții în raport cu instanțele naționale și soluții privind transmiterea probelor și informațiilor. În acest sens proiectul prevede că decizia prin care a fost stabilită competența Curții nu se supune căilor de atac, iar probele și toate actele procedurale din Republica Moldova urmează a fi remise Curții și procedura în instanța națională se suspendă.

De asemenea, statul poate transmite Curții materiale probatorii și informații pe care o autoritate de urmărire penală națională le-a acumulat în cadrul propriei proceduri, dacă această transmitere permite pornirea urmăririi penale.

IV Capitol reglementează aspecte ce țin de condițiile de forma și fond față de cererile expediate de Curte Republicii Moldova și a Republicii Moldova în adresa Curții precum și aspecte legate de suportarea cheltuielilor în legătură cu:

- deplasarea și protecția martorilor și experților sau transferarea provizorie a deținuților, în temeiul art. 93 din Statut;
- traducerea, interpretarea și transcrierea;
- deplasarea și șederea judecătorilor, procurorilor, grefei și personalului organelor Curții;
- efectuarea expertizelor ordonate de Curte;
- transportarea persoanelor predate Curții;
- orice cheltuieți necesare pentru executarea unei cereri, după consultarea Curții

Concomitent, capitolul mai include reguli privind folosirea teritoriului Republicii Moldova de către Curte, soluționarea chestiunilor ce țin de concurența cererilor de predare și extrădare a aceleiași persoane parvenite din state diferite, precum și aspecte legate de acordarea compensației pentru detenția ilegală sau orice alt act ilegal în temeiul prevederilor proiectului de lege la solicitarea Curții.

V. Capitol reglementează în detalii procedura de predare a unei persoane Curții.

Sub acest aspect normele conținute se referă la:

- motivele legale de predare, care trebuie să justifice și să reiasă din faptul că examinarea constituie competența Curții;
- conținutul cererii de arestare și de predare a unei persoane care face obiectul unui mandat de arest emis de Curte și cererii de arest și de predare a unei persoane care a fost deja recunoscută vinovată;
- aspecte legate de căutarea, arestarea și sechestrarea obiectelor și valorilor, mandatul de arest pentru predare, detenția în scopul predării;
- dreptul de a fi audiat, predarea simplificată, autorizarea de predare, transferul temporar.

VI. Capitol stabilește reguli referitoare la alte forme de cooperare care includ:

- identificarea persoanelor necondamnate, determinarea locului aflării acestora sau bunurilor acestora;
- acumularea probelor, inclusiv depozițiilor, expertizelor și a rapoartelor necesare Curții;
- examinarea corporală a persoanelor ce fac obiectul unui proces penal;
- comunicarea actelor de procedură;
- transferarea temporară a persoanei subiect al cererii Curții;

- examinarea localităților, inclusiv exhumarea și examinarea cadavrelor îngropate în gropi comune;
- executarea perchezițiilor și sechestrărilor;
- transmiterea dosarelor și documentelor, inclusiv dosare și documente oficiale;
- protecția victimelor și martorilor, conservarea probelor;
- identificarea, localizarea, conservarea sau sechestrarea obiectelor și valorilor rezultate din infracțiune, în contextul unei eventuale confiscări. Capitolul mai conține prevederi referitoare la măsurile provizorii care urmează a fi aplicate în scopul menținerii situației existente, asigurării intereselor juridice amenințate sau păstrarea probelor, transferul de probe unui alt stat, modul de interogare a persoanei, citațiile Curții, măsurile de investigare pe teritoriul Republicii Moldova, predarea temporară a persoanei arestate, confiscarea obiectelor și valorilor.

VII. Capitol reglementează modul de contestare a actelor Autorității naționale și în acest sens hotărîrea Autorității naționale prin care o persoană a fost afectată în mod direct în urma măsurilor întreprinse, fie că există un temei legal pentru modificarea sau anularea acesteia poate fi contestată în instanța națională de judecată.

VIII. Capitol conține pachetul reguli referitoare la executarea hotărîrii Curții.

Astfel, la cererea Curții, Republica Moldova poate pune în aplicare executarea unei sentințe definitive și executorii a Curții, în cazul în care persoana condamnată:

- este cetățean al Republicii Moldova;
- are reședința în Republica Moldova.

De asemenea, aici se regăsesc prevederi privind executarea pedepsei privative de libertate pronunțată de Curte, cererea de eliberare condiționată, grațiere sau un recurs în apel sau în revizuire, precum și executarea hotărîrilor privind confiscarea bunurilor, cheltuielile ce țin de transportarea condamnatului.

Fundamentarea economico-financiară

Proiectul implică cheltuieli din bugetul de stat în măsura contribuțiilor statelor părți care sunt calculate după un barem de cote-părți convenit, bazat pe baremul adoptat de Organizația Națiunilor Unite pentru bugetul său ordinar și adaptat conform principiilor pe care acest barem este fondat

De asemenea, Republica Moldova va suporta și cheltuieli aferente executării pedepselor privative de libertate. Costurile detenției se calculează conform baremului convenit pentru executarea pedepselor între Curte și statul gazdă, în conformitate cu prevederile art. 103 alin. (4) din Statut

În acest context, avînd în vedere că pentru Republica Moldova mecanismul cooperarea cu Curtea Penală Internațională reprezintă o novație, suma alocațiilor necesare la moment nu poate fi estimată, or mărimea acesteia va depinde de numărul cererilor Curții.

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Drept urmare a adoptării prezentului proiect nu va fi necesară modificarea și completarea altor acte normative.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.